

NÂNG CAO NĂNG LỰC TỰ HỌC MÔN NGHỆ THUẬT (ÂM NHẠC) CHO SINH VIÊN CHUYÊN NGÀNH GIÁO DỤC TIỂU HỌC TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC THỦ ĐÔ HÀ NỘI

Hồ Thị Như Vui

Trường Đại học Thủ đô Hà Nội

Tóm tắt: Môn Giáo dục nghệ thuật cung cấp cho sinh viên những kiến thức kỹ năng thực hành và phương pháp dạy học ở trường Tiểu học về âm nhạc. Tuy nhiên, thời lượng học tập và rèn luyện được quy định trong chương trình đào tạo giáo dục tiểu học ở trường Đại học Thủ Đô HN là quá ít so với yêu cầu mà giáo viên tiểu học tương lai cần đạt được. Do đó, kỹ năng tự học của mỗi sinh viên là vô cùng cần thiết. Để nâng cao chất lượng tự học học phần giáo dục nghệ thuật cho sinh viên, tôi đưa ra một số giải pháp giúp sinh viên chuyên ngành sư phạm tiểu học hiểu được tầm quan trọng của việc tự học môn Âm nhạc. Các giảng viên nghệ thuật cần biên soạn tài liệu giảng dạy, thiết kế các nội dung học tập phù hợp, tìm tòi, sử dụng các phương pháp dạy học tiên tiến giúp các em phát huy tính ham học, tự giác. Từ đó, hoàn thành tốt các mục tiêu của môn học, đáp ứng yêu cầu thực hành nghề nghiệp trong tương lai với chương trình giáo dục phổ thông mới.

Từ khóa: Giáo dục nghệ thuật, năng lực tự học, giáo dục tiểu học.

Nhận bài ngày 19.11.2022; gửi phản biện, chỉnh sửa, duyệt đăng ngày 22.12.2022

Liên hệ tác giả: Hồ Thị Như Vui; Email: htnvui@daihocthudo.edu.vn

1. MỞ ĐẦU

Tự học đối với sinh viên nói chung không chỉ góp phần thực hiện được các mục tiêu về kiến thức, kỹ năng được yêu cầu trong chương trình đào tạo mà còn giúp các em sáng tạo và vận dụng vào giải quyết những vấn đề đặt ra trong nghề nghiệp tương lai [1]. Ở môn âm nhạc nói riêng, là môn học nghệ thuật dạy cho sinh viên sư phạm Tiểu học có kiến thức, kỹ năng cảm thụ, thực hành âm nhạc; vận dụng tích hợp vào các môn học khác; rèn luyện nhân cách cho học sinh tiểu học. Để đáp ứng yêu cầu tự học cho sinh viên chuyên ngành giáo dục tiểu học, trong bài viết này tác giả sẽ đề cập đến thực trạng và đưa ra các giải pháp để nâng cao năng lực tự học môn nghệ thuật (phần âm nhạc) tại

trường đại học Thủ Đô HN mong muốn góp phần xây dựng cách thức hướng dẫn tự học giúp các em rèn luyện và học tập.

2. NỘI DUNG

2.1. Thực trạng tự học môn nghệ thuật (phần Âm nhạc) của SV giáo dục tiểu học trường Đại học Thủ Đô Hà nội

2.1.1. Đội ngũ giảng viên và chương trình giảng dạy

Ở chương trình học nhiều năm trước đây, phần âm nhạc được học trong chuyên ngành giáo dục tiểu học gồm các học phần: Lý thuyết âm nhạc (30 tiết), Xướng âm (30 tiết), Phương pháp dạy học âm nhạc (45 tiết), Sử dụng đàn phím điện tử (30 tiết). Nhưng hiện nay, phần âm nhạc chỉ còn lại 01 học phần: Giáo dục nghệ thuật và thể chất ở trường tiểu học 2 (35 tiết). Việc thay đổi hình thức đào tạo, thay đổi các yêu cầu trong giáo dục phổ thông như hiện nay, thời lượng học tập và rèn luyện của sinh viên đã bị giảm xuống rất đáng kể. Thời gian dạy và học của cả GV và SV ở trên lớp còn quá ít, trong khi yêu cầu cần đạt, nội dung kiến thức của môn học lại rất cao. Môn học có nhiều bài tập về cả kiến thức và thực hành âm nhạc như: lý thuyết âm nhạc cơ bản, xướng âm, phương pháp dạy học âm nhạc trong trường tiểu học, tổ chức các hoạt động nghệ thuật trong trường tiểu học.

Với trình độ chuyên môn vững vàng, nhiều năm kinh nghiệm giảng dạy, đội ngũ GV âm nhạc trong khoa Sư phạm trường ĐH Thủ Đô HN luôn có ý thức học hỏi, đổi mới phương pháp dạy học để phát huy tính tích cực của sinh viên và nâng cao hiệu quả của học phần âm nhạc. Mặc dù vậy, còn nhiều hạn chế trong việc hướng dẫn cho SV tự học vì đây là môn học có việc thiên về năng khiếu, cùng với việc khó thay đổi nhận định đây không phải là môn học chính trong trường tiểu học của đại đa số GV và SV.

2.1.2. Năng lực học tập của sinh viên giáo dục tiểu học

Ở khoa Sư phạm, số lượng SV từ 35 đến 55 SV/lớp đối với ngành giáo dục tiểu học. Nhưng đặc thù của việc học thực hành nghệ thuật thì số lượng người học như vậy là quá đông dẫn đến hạn chế trong giảng dạy của GV đối với từng SV. Thêm đó, SV vẫn còn thói quen với phương pháp học tập từ cấp phổ thông, chưa làm quen được với cách học tập trong trường đại học nên kỹ năng tự học còn rất hạn chế. Trong khi đó, số SV không có năng khiếu nghệ thuật thì ngại học, ngại hoạt động cũng đã làm ảnh hưởng đến bầu không khí trong lớp học. Việc nắm lí thuyết sơ sài vì không đủ thời lượng học tập dẫn đến kỹ năng thực hành âm nhạc còn yếu, chủ yếu là các em chỉ bắt chước làm theo một cách vô thức chứ không có tư duy sáng tạo dẫn đến các kỹ năng nghe, đọc nhạc còn yếu, không tự ứng dụng được khi thực hành ca hát,...

2.2. Một số giải pháp nâng cao năng lực tự học của sinh viên chuyên ngành giáo dục tiểu học

2.2.1. *Nêu cao tinh thần, tầm quan trọng của kỹ năng tự học.*

Đối với SV sư phạm, tự học là một hoạt động độc lập, hoạt động nhóm của SV nhằm lĩnh hội kiến thức, kỹ năng thực hành. Hoạt động tự học của người học quyết định trực tiếp chất lượng, hiệu quả học tập của từng cá nhân SV, góp phần nâng cao hiệu quả đào tạo của trường phổ thông [7]. Sinh viên cần biết cách tự học trên lớp có tổ chức từ việc hướng dẫn của GV trực tiếp, từ đó vận dụng cách tự học một cách tự giác theo hứng thú, sở thích của bản thân nhằm thỏa mãn nhu cầu hiểu biết bổ sung và mở rộng kiến thức [1,6]. GV cần nêu cao nhận thức về hoạt động tự học của SV tiểu học, để các em hiểu nó có vai trò rất quan trọng vì ngoài việc thực hiện nhiệm vụ lĩnh hội những tri thức lí luận các môn học, SV còn tự học để tự rèn luyện kỹ năng nghiệp vụ sư phạm. SV giáo dục tiểu học phải nắm được phương pháp học tập cốt lõi đó là phương pháp tự học đáp ứng được nhu cầu của nghề nghiệp trong tương lai. Như vậy, điều quyết định nhất là SV phải có tính tự giác, ham học hỏi, phải dành thời gian, điều kiện, phương tiện đồ dùng, tài liệu và có sự định hướng của GV để nâng cao hiệu quả khi tự học.

GV trước khi lên lớp phải lên kế hoạch tổ chức lớp học với sự chuẩn bị tốt bài giảng của mình nhằm tạo động cơ và mục đích học tập của môn học cho SV. Các thầy cô cần giúp người học nhận thức vai trò và mục tiêu của môn học để SV hiểu được Âm nhạc là môn học có vị trí đặc biệt quan trọng trong hệ thống giáo dục ở phổ thông bởi ngoài việc học để có kiến thức về văn hóa nghệ thuật thì âm nhạc còn có vai trò tích cực trong việc giáo dục đạo đức và thẩm mỹ cho học sinh. GV cần lấy người học làm trung tâm, có các biện pháp tổ chức hoạt động dạy học kết hợp giữa GV và SV, giữa SV và SV. Từ đó hình thành và phát triển ở SV những kỹ năng tự học, kỹ năng thực hành có hiệu quả nhằm phát huy tính tích cực học tập và tính chủ động rèn luyện sáng tạo của SV. Ngoài ra, GV cần tạo môi trường học tập thân thiện, phong phú, rèn luyện kỹ năng thực hành vận dụng từ kiến thức vào những tình huống khác nhau, tạo niềm tin, niềm vui, hứng thú trong việc học. GV phải khơi dậy năng khiếu còn tiềm ẩn trong mỗi cá nhân, có thể một số em ít khi ca hát hoặc sống nội tâm không năng động sẽ có cơ hội phát huy. Khi tổ chức kiểm tra đánh giá, đề thi cần kết cấu hai phần gồm kiến thức trong bài giảng và kỹ năng thực hành âm nhạc ứng dụng trong quá trình tự học. Môn âm nhạc trong môn giáo dục nghệ thuật thì chủ yếu là hoạt động rèn luyện kỹ năng thực hành. Công tác tổ chức hoạt động cho cá nhân và tập thể mất thời gian ở thời gian đầu nhưng có những lợi ích lớn trong cả quá trình học tập và rèn luyện vì SV nắm được chính xác khi nào phải tiến hành hoạt động gì để lớp học sẽ được diễn ra một cách tự động. Khi lớp học có tổ chức quy củ thì

sẽ có nhiều thời gian cho người học biết cách học tập một cách khoa học.

2.2.2. Biên soạn tài liệu giảng dạy

Ở môn học đặc thù này, khoa Sư phạm đã sử dụng các giáo trình, tài liệu về Nhạc lí cơ bản và Tập đọc nhạc, phương pháp dạy học với kết cấu sau mỗi chương có phần bài tập lí thuyết và thực hành nhằm giúp SV có tài liệu tự học, tự nghiên cứu ở mức độ cơ bản, ứng dụng nhiều bài hát vào việc tích hợp âm nhạc vào các môn học khác, vào các hoạt động âm nhạc trong trường tiểu học. Ngoài những bài quy định còn có những bài tự học để SV tự vận dụng các kiến thức ở phần lí thuyết vào thực hành. GV cần cung cấp hệ thống các bài hát trong chương trình tiểu học, các bài hát có cùng trình độ ngoài chương trình. Hệ thống các bài hát này có cùng tầm cỡ giọng, loại hình đề từ một bài mẫu cũ SV sẽ tự ứng dụng luyện tập thực hành được các bài mới.

Tuy nhiên, để đáp ứng yêu cầu đổi mới của chương trình giáo dục phổ thông mới 2018, GV cần tự điều chỉnh hình thức dạy học, nghiên cứu các tài liệu liên quan, viết giáo trình mới, từ đó giúp SV nắm rõ kiến thức và biết cách tích hợp thực hành âm nhạc với các môn học khác.

2.2.3. Sử dụng các phương pháp dạy học tích cực

Dạy học tích hợp

Trong môn âm nhạc thì phương pháp dạy học tích hợp là kỹ năng kết hợp các nội dung dạy học từ kiến thức vận dụng sang thực hành kĩ năng âm nhạc. Từ đó giúp SV biết thông qua âm nhạc mà tư duy, sáng tạo, tích hợp vào các môn học khác trong trường tiểu học; cảm nhận đưa những được giá trị thẩm mĩ của cuộc sống vào ngành nghề tương lai.

Khai thác những kiến thức nhạc lí cơ bản nhằm mục đích tích hợp kiến thức, lồng vào nhau cùng một lúc SV nắm 2 nội dung: Thông qua lí thuyết để biết cách thực hành, thông qua thực hành hiểu sâu về lí thuyết. Như thế vừa sinh động vừa không mất nhiều thời gian, đồng thời SV dễ hiểu bài và vận dụng nhanh hơn.

Dạy học hợp tác

Dạy học hợp tác là hoạt động làm việc theo nhóm, nhằm tối đa hóa kết quả học tập của bản thân mình cũng như của người khác [7]. Học tập theo nhóm giúp SV phát triển ý thức làm việc tập thể, phát huy trí tuệ tập thể, phát huy tính tích cực học tập, năng lực tự học của SV, năng lực tổ chức, quản lí, tự quản của SV, tạo điều kiện cho mỗi SV có cơ hội để thực hành và đó là cơ sở tốt cho việc tự học một mình khi ở nhà. Dạy học hợp tác là phương pháp rất cần thiết, khơi dậy cho SV tính ham học hỏi và khám phá. Sự hợp tác giữa các thành viên trong nhóm sẽ làm cho bài học sôi nổi, phong phú. Tạo cơ hội giúp SV có thể tự nghiên cứu, tự bộc lộ để thể hiện năng lực về năng khiếu của bản thân,

có kĩ năng hợp tác giữa các bạn cùng nhóm. Ngoài ra, SV có thể trao đổi với bạn ngồi bên cạnh để thực hiện những yêu cầu GV đưa ra một cách tốt nhất.

Với dạy học hợp tác, GV chia lớp thành các nhóm khác nhau, trong nhóm đều có những SV có năng khiếu và không có năng khiếu. GV sẽ thuận lợi trong việc nắm bắt năng lực cá nhân trong quá trình làm việc cùng người học khi cho SV hoạt động nhóm. GV có thể điều khiển, hướng dẫn, hỗ trợ, điều chỉnh, theo dõi một cách bao quát. GV yêu cầu mỗi nhóm cử đại diện báo cáo thực hành tổ chức âm nhạc, SV khác lắng nghe, nhận xét và bổ sung và phản hồi tích cực. Cuối cùng GV nhận xét, đánh giá bài thực hành, chốt lại những kiến thức cơ bản, cần thiết.

Rèn luyện kĩ năng tự học môn Âm nhạc cho sinh viên:

– Kĩ năng xây dựng kế hoạch tự học.

Muốn nâng cao hiệu quả của hoạt động tự học, GV cần truyền đạt những kiến thức cơ bản về kế hoạch hoạt động tự học cho SV giúp các em có tính tự giác, tích cực, tính độc lập sáng tạo, giúp các em phát huy hết năng lực tự học của mình. Để giúp SV lập kế hoạch cho bài học, GV cần hướng dẫn SV xác định từng mục tiêu nội dung cụ thể của môn học, từ đó lập kế hoạch thực hiện các hoạt động cần tiến hành để hoàn thành mục tiêu học tập.

– Kỹ năng tự kiểm tra, tự đánh giá

Để tự kiểm tra, tự đánh giá, đòi hỏi SV phải có kĩ năng xác định mục tiêu của bài học, thực hành kĩ năng âm nhạc. Vai trò của khả năng tự kiểm tra, tự đánh giá của SV rất quan trọng trong quá trình học tập ở nhà trường. Kỹ năng này giúp SV có thể tự “soi gương” chính mình từ đó biết cách tự điều chỉnh hoạt động học để hoàn thành mục tiêu môn học yêu cầu.

3. KẾT LUẬN

SV sư phạm ngành giáo dục tiểu học là đối tượng học âm nhạc không chuyên, năng lực học âm nhạc không đồng đều nên việc tự học môn âm nhạc là không hề đơn giản. Để việc tự học nghệ thuật của SV đạt tốt được các yêu cầu, cần phải có sự điều khiển, tổ chức, hướng dẫn của GV rất khoa học và tận tình với phương pháp dạy học phong phú, hấp dẫn, sáng tạo theo đặc trưng học phần và nội dung từng bài học.

Đội ngũ GV khoa Sư phạm trường ĐH Thủ Đô HN đã và đang tìm tòi, nghiên cứu và vận dụng các nghiệp vụ của mình để giúp SV tự học, gắn lí thuyết với thực hành, tổ chức các hoạt động và thực hành luyện tập. Các bài tập thực hành của SV cần được lặp đi lặp lại nhiều lần để hình thành các kĩ năng, kĩ xảo là rất cần thiết, phương pháp luyện tập từ thấp đến cao, dễ đến khó, đơn giản đến phức tạp đã cho thấy hiệu quả rõ rệt. Khi

nắm được các kiến thức vững vàng và kỹ năng âm nhạc thuần thục sẽ giúp các em tự tin học tập hiệu quả.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Nguyễn Thị Lưu An (2012), “Bàn về đổi mới nội dung và phương pháp dạy học âm nhạc cho sinh viên ngành giáo dục tiểu học theo hệ thống tín chỉ”, *Tạp chí Khoa học - Trường Đại học Thủ Dầu I*, Số 4, tr. 87-90.
2. Bộ GD-ĐT (2018), Chương trình giáo dục phổ thông - Chương trình tổng thể (Ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018 của Bộ trưởng Bộ GD-ĐT).
3. Hoàng Anh, Đỗ Thị Châu (2008), *Tự học của sinh viên*, Nxb. Giáo dục.
4. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2017), *Thông tư số 33/2017/TT-BGDĐT của Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành ngày 22 tháng 12 năm 2017 quy định về tiêu chuẩn, quy trình biên soạn, chỉnh sửa sách giáo khoa*.
5. Nguyễn Thị Nguyệt, Lê thị Phương Anh, Nguyễn Cương, Ngô Văn Vụ (2014), “Thực trạng và nhu cầu tự học của sinh viên năm thứ nhất trường Đại học Y Hà Nội”, *Tạp chí Khoa học Giáo dục*, Số 111, tr.41- 42,50.
6. Lê Phú Thắng (2016), “Xây dựng khái niệm tự học trên cơ sở kế thừa thành tựu nghiên cứu của các nhà khoa học, nhà quản lý giáo dục thế giới và trong nước”, *Tạp chí Giáo dục*, Số 374, tr.21-23.
7. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), *Thông tư số 27/2020/TT-BGDĐT ngày 04 tháng 9 năm 2020, Ban hành Quy định đánh giá học sinh tiểu học*.

IMPROVE CAPACITY TO LEARN ARTS (MUSIC) FOR STUDENTS SPECIALIZING IN PRIMARY EDUCATION AT HANOI METROPOLITAN UNIVERSITY

Abstract: *The Art Education subject provides students with practical knowledge, skills and teaching methods in elementary schools about music. However, the amount of study and training prescribed in the primary education curriculum at Hanoi Capital University is too small compared to the requirements that future primary school teachers need to achieve. Therefore, self-study skills of each student are extremely necessary. In order to improve the quality of self-study in art education for students, I offer some solutions to help students majoring in elementary pedagogy understand the importance of self-study in Music. Art teachers need to compile teaching materials, design appropriate learning contents, explore and use advanced teaching methods to help students promote their curiosity and self-discipline. From there, successfully complete the objectives of the subject, meet the requirements of future professional practice with the new general education program.*

Keywords: *Art education, self-study, primary education.*